

Dreptul constituțional la un mediu curat, încotro?

RAPORT FINAL 2005

Raportul prezintă acțiunile desfășurate în cadrul proiectului "Cu cine votăm pentru un mediu curat?" din perioada electorală și post electorală 2004.

Scopul publicației este să sprijine organizațiile neguvernamentale în desfășurarea unor proiecte similare celui implementat de TERRA Mileniul III în 2004. Sperăm, de asemenea, să sprijine dezvoltarea unor relații temeinice de colaborare dintre forțele politice și societatea civilă.

Colectiv de redacție: Alexandru Bara, Ionuț Apostol

Tehnoredactor: Daniela Golumbeanu

Tipărit la Blueprint International - Tel/Fax 021/210.81.86.

Conținutul acestui material exprimă opiniile autorilor și nu reprezintă poziția Ambasadei SUA

București, februarie 2004

CUPRINS

1. Proiectul "Cu cine votăm pentru un mediu curat"	1
2. Alegerile locale	2
2.1 Cerințele de mediu ale bucureștenilor	2
2.2 Barierele întâmpinate și soluționarea acestora	3
3. Alegerile generale	4
3.1 Mediul în context electoral și problemele de mediu naționale	5
4. Programul de Guvernare - Capitolul de protecție a mediului	7
4.1 Recomandările societății civile	7
4.2 Alte rezoluții necesare	12
4.3 Propunerile provizorii de parteneriat ale factorilor politici	13
4.4 Propunerile de parteneriat cu societatea civilă	14
5. Concluzii	14
ANEXE	14
Anexa 1	14
Anexa 2	16

LISTA DE ABREVIERI

AP - Acțiunea Populară
FD - Forța Democrată
PD - Partidul Democrat
MAPM - Ministerul Apelor și Protecției Mediului
MMGA - Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor
ONG - organizații neguvernamentale
OMG - organisme modificate genetic
PER - Partidul Ecologist Român
PNL - Partidul Național Liberal
PNG - Partidul Noua Generație
PRM - Partidul România Mare
PNȚCD - Partidul Național Țărănesc Creștin și Democrat
PSD - Partidul Social Democrat
PUR - Partidul Umanist din România
PUNR - Partidul Unității Națiunii Române
UDMR - Uniunea Democrată a Maghiarilor din România
URR - Uniunea pentru Reconstrucția României
UE - Uniunea Europeană

1. PROIECTUL "CU CINE VOTĂM PENTRU UN MEDIU CURAT?"

Amenințarea activităților umane la adresa naturii se intensifică atât la nivel local, cât și global. Numai prin înțelegerea sistemelor suport ale vieții pe Terra și a legăturilor dintre calitatea mediului și sănătatea populației se poate ajunge la diminuarea impactului antropic și prevenirea degradării mediului.

Pentru a studia sistemul electoral și a monitoriza direcția dezvoltării durabile în România, prin prisma deciziilor politice și a anului electoral 2004, TERRA Mileniul III a derulat în perioada mai 2004 - ianuarie 2005 proiectul "Cu cine votăm pentru un mediu curat și o dezvoltare durabilă". Acest proiect și-a propus să contribuie la creșterea calității politicilor de mediu din România și la încurajarea democrației participative, prin creșterea spiritului civic și conștientizarea factorilor politici, privind importanța mediului înconjurător.

Politicile de mediu ale partidelor pot dicta direcțiile de acțiune în acest domeniu, contribuie direct la condițiile de viață și sănătate ale cetățenilor, o dată ce poziția partidului este cristalizată, după alegeri. Reprezentanții partidelor politice, aleși prin vot, sunt cei care elaborează conținutul actelor și implementează politicile publice în domeniul mediului. În prima etapă, *premergătoare alegerilor locale* (mai - iulie 2004), au fost abordate 12 partide pentru obținerea programelor de mediu, din perspectiva alegerilor locale. Motivul acestei solicitări a fost prezentarea către cetățeni a programelor de mediu și nu numai a celor social-economice, pentru o decizie electorală corectă. Proiectul viza ca politicile de mediu să fie publicate și diseminate ca materiale informative pentru electorat. De asemenea, pentru București, programele de mediu în cauză urmau a fi dezbătute public cu cetățenii și comunitatea studențească. Din cauza unui nivel redus de receptivitate a partidelor sau a lipsei propriu-zise a abordării aspectelor de mediu în programele politice pentru alegerile locale, acțiunile proiectului au fost concentrate în perioada alegerilor generale.

În a doua etapă, *premergătoare alegerilor generale* (august - noiembrie 2004), în urma unor noi solicitări și a definitivării programelor și platformelor politice ale partidelor, a fost posibilă publicarea unui material informativ pentru electorat, conținând programele de mediu a zece partide, așa cum au reieșit din platformele program ale acestora.

Au fost organizate dezbateri cu cetățenii în sectoarele capitalei pe teme ca: dreptul constituțional la un mediu curat, legătura cu alegerile generale, și apoi problemele locale și naționale conștientizate de electorat. De asemenea, au fost organizate dezbateri între comunitatea studențească și ONG-urile de mediu, pe tema programelor de mediu ale partidelor, a principalelor probleme de mediu ale României (precum Canalul ucrainean Bâstroe, centrala nuclear-electrică Belene - Bulgaria, proiectul minier Roșia Montană, centrala nuclear-electrică Cernavodă) și a priorităților de guvernare în domeniul mediului.

A treia etapă, post alegeri (decembrie 2004 - ianuarie 2005), a constat în construirea unui parteneriat între forțele politice și societatea civilă, pe baza îmbunătățirii politicilor și acțiunilor de mediu ale României. Mai precis, Capitolul de Protecție a Mediului din Programul de Guvernare 2005 - 2008 a fost dezbătut de reprezentanții ONG-urilor de mediu din țară și ai partidelor politice, în scopul identificării unor practici comune și rezoluții, în vederea îmbunătățirii politicilor de mediu.

2. ALEGERILE LOCALE

Începând din luna mai, 12 partide (Partidul Democrat, Partidul Social Democrat, Partidul Național Liberal, Partidul România Mare, Partidul Național Țărănesc Creștin și Democrat, Partidul Umanist din România, Uniunea Democrată a Maghiarilor din România, Partidul Unității Națiunii Române, Partidul Acțiunea Populară, Forța Democrată, Partidul Noua Generație, Uniunea pentru Reconstrucția României) au fost contactate prin telefon, fax și e-mail. Aceștia li s-au solicitat:

- sinteza politicilor și inițiativelor referitoare la protecția mediului înconjurător atât în perspectiva alegerilor locale cât și a celor generale;
- datele de contact ale persoanelor responsabile de politica de mediu sau de politicile conexe.

S-a urmărit, astfel, identificarea persoanelor abilitate din cadrul partidului, care să susțină discuțiile cu organizația noastră, precum și dialogul cu alte organizații neguvernamentale de mediu.

Ca urmare a vitezei scăzute de reacție a partidelor, următorul pas a fost vizitarea sediilor partidelor, atât în calitate de cetățean în căutarea informațiilor de mediu electorale, cât și în calitate de organizație neguvernamentală. Astfel, toate cele 12 partide au fost vizitate de reprezentanții organizației noastre, pentru a verifica receptivitatea acestora.

Multe dintre partide (PSD, PUR, PER, AP, PRM, PNG, PUNR) nu au cooperat prin punerea la dispoziție a conținutului politicii de mediu și nu au abordat această problemă în alegerile locale în mod specific.

2.1 Cerințele de mediu ale bucureștenilor

În perioada de după alegerile locale, în cadrul dezbaterilor publice organizate în principalele parcuri ale capitalei (Cișmigiu, Grădina Icoanei, Titan, Tineretului, Eroilor, Moghioroș), am oferit cetățenilor posibilitatea de a judeca procesul electoral și partidele candidate și din punct de vedere al dezvoltării durabile (în mod particular, prin prisma aspectelor legate de mediul înconjurător la nivel urban).

Astfel, în preajma alegerilor, cetățenii și-au putut exprima opinia cu privire la probleme de mediu locale ce trebuie soluționate, precum și asupra importanței aspectelor de mediu, acordate de factorii de decizie.

În ansamblu, dezbaterile din parcuri au demonstrat importanța dată de cetățeni aspectelor de mediu. Percepția cetățenilor s-a concentrat asupra problemelor de mediu la nivelul Bucureștiului cu privire la: *zonele verzi, curățenie, calitatea aerului, transport, ape, reciclare, eco-taxe, educație ecologică/spirit civic*.¹

¹Afirmațiile și opiniile cetățenilor sunt disponibile la <http://terrali.ngo.ro/puls.htm>

Salubritatea este percepută ca principala problemă a capitalei. Cetățenii se plâng de lipsa curățeniei în zona blocurilor, în parcuri, pe străzi și la marginea orașului. Aceștia au atras atenția asupra numărului redus de **centre de reciclare**, inexistența infrastructurii de colectare separată a deșeurilor menajere și lipsa preocupării din partea firmelor de salubritate. La aceste lipsuri se adaugă și necesitatea instituirii și menținerii unor **penalizări** - finaciare sau munca în folosul comunității - pentru cei care contribuie la insalubritatea orașului și a parcurilor.

Zonele verzi, în viziunea cetățenilor, stau sub semnul deficitului de spații verzi și parcuri, opiniile și semnalele de alarmă fiind legate de:

- necesitatea plantării mai multor copaci și protejării celor existenți;
- oprirea tăierii copacilor în procesul de reamenajare a teritoriului și spațiilor urbane;
- abuzarea și dispariția spațiilor verzi, din cauza activităților comerciale și de producție, teraselor, magazinelor, parcurilor, centrelor comerciale etc;
- spațiile verzi deficitare în zona Militari, necesitatea dezvoltării acestora și a unui parc de dimensiuni mari;
- asigurarea curățeniei și pazei în parcuri precum și implicarea activă a gardienilor publici în problema protejării mediului urban;
- aplicarea Legii nr. 544 privind accesul la informațiile de interes public și a Legii nr. 86/2000 în privința construcțiilor pe spațiile verzi și pe domeniile publice.

Calitatea aerului este fără îndoială problema de mediu și sănătate cel mai bine conștientizată, la nivelul municipiului București. Cauza principală este transportul auto și congestiunea în creștere a traficului. În legătură cu problema transportului - calitatea aerului și poluarea fonică - cetățenii au solicitat în mod repetat restricționarea circulației în anumite zone și în anumite intervale (în special în centrul orașului).

Cetățenii s-au plâns și de noxele eliminate în timpul nopții sau la sfârșitul săptămânii de Fabrica de Săpun STELA, Fabrica de Medicamente Dudești (Comuna Cățeļu), etc.

Parcul Moghioroș - Dezbateri publică,
octombrie 2004

Parcul Cișmigiu - Dezbateri publică,
octombrie 2004

Parcul Tineretului - Dezbatere publică,
octombrie 2004

Parcul Titan - Dezbatere publică,
octombrie 2004

Parcul Icoanei - Dezbatere publică,
octombrie 2004

În viziunea cetățenilor, problema **apei** stă sub semnul calității apei potabile și a poluării lacurilor capitalei prin deversări necontrolate.

Educația trebuie să ducă la conștientizarea faptului că societatea este rezultatul interacțiunii între indivizii cu diferite roluri sociale. Fără îndoială, educația este considerată esențială dar nu și suficientă de către cetățenii intervievați, politica de mediu a individului fiind la fel de importantă cu cea a partidelor sau a autorităților.

Cerințele și problemele sesizate de cetățenii intervievați sunt cu atât mai importante cu cât există implicații specifice ale acquis-ului comunitar pentru **serviciile publice de gospodărie comunală** și ale cadrului legislativ adecvat privind: alimentarea cu apă; canalizarea și epurarea apelor uzate și pluviale; salubritatea localităților; transportul public local; administrarea domeniului public.

2.2 Barierele întâmpinate și soluționarea acestora

În ansamblu, este îngrijorător numărul restrâns de cetățeni care-și cunosc drepturile legale și acționează în interes comunitar, pentru asigurarea calității și echilibrului ecologic al mediului (în contrast cu perceperea gradului sporit de poluare din București și a repercusiunilor asupra sănătății).

Concret, s-a remarcat predominant neîncrederea în capacitatea de soluționare a problemelor de mediu de către aleșii locali, spiritul de bună guvernare prin prisma mediului înconjurător fiind puțin materializat la nivelul sectoarelor capitalei.

Așadar, este nevoie de sensibilizarea și responsabilizarea atât a autorităților publice (Direcțiile de Sănătate Publică, Consiliile județene și locale, Primării, Agențiile de Protecție a Mediului), cât și a societății, în baza drepturilor și legilor existente pentru implicarea cetățenilor în problematica de mediu:

1. Dreptul la un mediu sănătos și echilibrat, garantat constituțional (Art. 35 din Constituția României);
2. Dreptul de a avea acces la informația publică: Legea nr. 544/ 12.10.2001 privind liberul acces la informațiile de interes public;
3. Legea nr. 137/ 29.12.1995, republicată, privind protecția mediului stabilește dezvoltarea unor proceduri prin care se asigură accesul la informația de mediu și participarea publicului la luarea deciziilor în probleme de mediu;
4. Legea nr. 86/2000 pentru ratificarea Convenției privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul în justiție în probleme de mediu (Convenție semnata la Aarhus în data de 25.06.1998);
5. Ordinul ministrului MAPM nr. 1325/ 22.09.2000 privind participarea publicului, prin reprezentanții săi, la pregătirea planurilor, programelor, politicilor și legislației privind mediul;
6. Conform principiului precauției, lipsa de informații nu trebuie să devină o scuză pentru lipsa acțiunilor sau pentru acțiuni greșit orientate.

Aplicarea principiului dezvoltării durabile, al participării și consultării cetățenilor, al liberului acces la informații și al protecției și conservării mediului natural/construit la nivel urban este mai mult decât necesară, în contextul în care concentrarea umană și poluarea în zonele urbane sunt în creștere.

3. ALEGERILE GENERALE

A doua etapă a proiectului a constat în abordarea din nou a partidelor, cu privire la disponibilitatea programelor și strategiilor de mediu, în contextul alegerilor generale. Partidele contactate au fost: PD, PSD, PNL, PRM, PNȚCD, PUR, UDMR, PUNR, AP, FD, PNG, URR și PER.

Scopul acestei etape s-a diferențiat de prima abordare a forțelor politice din perioada alegerilor locale, urmărind:

- Confirmarea programelor de mediu ale partidelor pentru alegerile generale;
- Continuarea colectării programelor de mediu ale partidelor care au ignorat apelurile din perioada alegerilor locale (PSD, PUR, PUNR, AP, FD), în ciuda eforturilor susținute depuse de Fundația TERRA Mileniul III;
- Termenul dat, 30 august 2004, pentru punerea la dispoziție a programului de mediu, a avut un impact redus - perioada fiind dominată de congrese de partid pre-electorale, schimbări ale platformelor-program, formarea unor noi alianțe politice²;
- Monitorizarea publicării programelor de mediu pe paginile de web ale partidelor;
- Publicarea unei broșuri pentru creșterea gradului de conștientizare a electoratului³;
- Stabilirea temelor privind mediul, pentru dezbaterile electorale dintre partidele politice și organizațiile neguvernamentale de mediu.

În urma definitivării platformelor politice și a insistențelor, au fost obținute programele de mediu ale partidelor, pentru a publica în septembrie broșura informativă electorală. Pasul următor a fost întâlnirea cu electoratul. Astfel, după cum am precizat și la subcapitolul 2.1, am preluat opiniile a aproximativ 800 de bucureșteni.

Cetățenii s-au arătat îngrijorați de proiectul Roșia Montană - calificat drept cea mai mare catastrofă ce se poate întâmpla în România - și necesitatea soluționării de urgență a problemei Canalului Bâstroe. Alte probleme de mediu specificate de cetățeni⁴ s-au referit la:

- Prevenirea inundațiilor dezastruoase din nordul țării și a defrișărilor masive de către proprietari și Romsilva;
- Mizeria în zonele de atracție turistică (ex: Munții Bucegi);
- Permitea și nepenalizarea construcțiilor în ariile protejate;

²Definitivarea Alianței DA dintre PD și PNL. Apariția coaliției politice dintre PSD și PUR la începutul lunii septembrie. A existat și proiectul coaliției dintre PNȚCD și AP

³Cu cine votăm pentru un mediu curat, TERRA Mileniul III, <http://terraii.ngo.ro>

⁴Afirmațiile și opiniile cetățenilor sunt disponibile la <http://terraii.ngo.ro/puls.htm>

- Dispariția plajei (Eforie Nord, Vama Veche);
- Poluarea Mării Negre prin deversări care sunt pedepsite prin amenzi reduse;
- Riscul sporit de cancer pentru locuitorii din zona Băița Bihor.

Seria dezbaterilor "Cu cine votăm pentru un mediu curat?" a avut în vedere deciziile necesare și acțiunile liderilor politici pentru îmbunătățirea calității mediului și prevenirea degradării acestuia, atât în perioada electorală, cât și în cea post-electorală.

3.1 Mediul în context electoral și problemele de mediu naționale

TERRA Mileniul III a monitorizat programele politice și campania alegerilor locale, concluzia intermediară fiind că factorii politici se limitează la enumerarea unor probleme de mediu, fără a prezenta strategii în domeniu, planuri de acțiune și soluții.

Dezbaterea publică din 21 octombrie 2004 și masa rotundă din 18 noiembrie 2004 organizate de Fundația TERRA Mileniul III, au adus în discuție nu doar programele de mediu ale partidelor politice, ci și principalele probleme de mediu ale României. Dezbaterile au pus accentul, în primul rând, pe legătura dintre partidele politice, ca viitori factori legislativi și executivi, și asigurarea dreptului constituțional la un mediu curat și echilibrat.

Prezenți la dezbateriile electorale au fost reprezentanți ai PER, PNȚCD, Alianței PNL-PD, PRM, URR, AP.

Absențele relevante din punct de vedere al sondajelor electorale au fost ale reprezentanților Uniunii PSD-PUR, UDMR, PNG.

Dezbatere cu studenții, 21 octombrie 2004

Reprezentanții partidelor și-au prezentat programul de mediu și poziția privind principalele probleme de mediu la nivel național precum: Canalul ucrainean Bîstroe, Autostrada Brașov-Borș, Proiectul minier Roșia Montană, Centrala nuclear-electrică Cernavodă⁵. Pozițiile oficiale ale acestora și ale organizației noastre sunt prezentate în Anexa 1.

	AP	DA	PER	PNTCD	PRM	URR	PSD+PUR PNG UDMR
Proiectul minier Roșia Montană	☹️	☹️	😊	😊	😊	☹️	🏃
Canalul Bistroe	😊	😊	😊	😊	😊	😊	🏃
Autostrada Brașov-Borș	😊	☹️	☹️	☹️	☹️	☹️	🏃
Cernavodă	☹️	☹️	☹️	☹️	☹️	☹️	🏃

Legendă: ☹️ Împotriva proiectului, 😊 În expectativă, 🤔 În favoarea proiectului, 🏃 Chibzura

Partidele nu au ezitat în a-și exprima prioritățile de mediu în cazul câștigării alegerilor, și topul celor 3 priorități pe mediu după cum urmează:

Ați câștigat alegerile și ați ajuns la guvernare.
Cum aveți de gând să rezolvați
problema capacității instituționale?

AP: "Nu este suficientă o agenție de mediu care să elaboreze și să coordoneze strategia de implementare a actului comunitar; trebuie mers pe descentralizare și autonomie; este necesară întărirea capacității administrative la nivel regional, prin aceste agenții de protecție a mediului; garda de mediu trebuie profesionalizată; tribunal pentru ca problemele de mediu să poată fi reglementate la întreg spectrul: economic, legislativ, guvernamental".

Masa rotundă ONGuri - Partide Politice

D.A.: "Garda de Mediu să fie integrată în Agențiile de Mediu și Agențiile Regionale, și să fie aleși profesioniști, dar nu pe criterii politice; modificarea legii nr. 188, specialistul să aibă o anumită inamovibilitate în sistem (prevenirea epurării politice)".

PER: "Pădurile transferate la Ministerul Mediului; mărirea salariilor specialiștilor de mediu; pentru respectarea mediului, impunerea de sancțiuni financiare (amenzi) și penale".

PNTCD: "Simplificăm conducerea, prin restructurarea organigramei ministerului; respectarea cooperării cu populația în proiecte economice cu impact semnificativ asupra mediului (ex: referendum Roșia Montană); elaborarea strategiilor sectoriale."

URR: "Vom angaja profesioniști."

Topul celor 3 priorități de mediu:

AP: 1. Reforma instituțională și economică în același timp, care înseamnă: forumul de dezvoltare durabilă, fonduri din revizuirea normelor metodologice, parteneriat public și privat.

2. Rezolvarea problemei deșeurilor urbane.

3. Alimentarea cu apă și combaterea eroziunii solului.

D.A.: 1. Statuarea Ministerului și a Agențiilor Naționale de Mediu.

2. Fondurile de Mediu.

3. Realizarea unui sistem național pentru evaluarea integrată și managementul calității mediului.

PER: 1. Educația națională ecologică.

2. Eco-agricultură.

3. Dezvoltarea clasei sociale medii, ca furnizoare de produse ecologice.

PNȚCD: 1. Utilizarea fondurilor de mediu.

2. Garantarea proprietății, ce impune ca lucrările de protecție împotriva eroziunii malurilor și râurilor, eroziune ce distruge iremediabil suprafețele arabile, să fie finanțate de buget.

3. Monitorizarea exigentă și profesionistă a aplicării unor tehnologii nepoluante în toate domeniile agricole, și controlul riguros al calității produselor agricole, agroalimentare.

URR: 1. Educația ecologică.

2. Desprinderea Agențiilor de Mediu de Ministerul Agriculturii.

3. Programe de reîmpădurire din zonele urbane.

4. PROGRAMUL DE GUVERNARE - CAPITOLUL DE PROTECȚIE A MEDIULUI

Voința politică este esențială în protecția mediului și dezvoltarea durabilă. Astfel, este nevoie de angajamente politice serioase și parteneriate cu toate segmentele societății. Schimbările politice trebuie făcute într-un mod corect și echilibrat și nu trebuie lăsate să domine interesele sectoriale în defavoarea binelui general.

În cadrul seminarului organizat la Sinaia în perioada 14 - 16 ianuarie 2005, a fost inițiat în premieră un parteneriat al Partidelor Politice cu Societatea Civilă, pentru îmbunătățirea politicii de mediu. Concret, a fost analizată politica de mediu a României pentru perioada 2005 - 2008, predominant bazată pe programul de mediu al Alianței D.A. Analiza partidelor politice prezente la întâlnire a subliniat aspectele omise sau parțial abordate în acest capitol (vezi Anexa 2).

Reprezentanții de mediu ai partidelor politice și ONG-urile de mediu au dezbătut următoarele teme:

- Capitolul 18. Politica privind protecția mediului înconjurător, Programul de Guvernare 2005 - 2008.
- Aportul partidelor politice și al societății civile în politica de mediu a României.
- Importanța comunicării și colaborării între toți factorii responsabili și interesați în domeniu (încheierea unui parteneriat dintre autoritățile în domeniu și ONG-uri, pentru îmbunătățirea și optima implementare a politicii de mediu).

Percepția, conform căreia cetățeanul sau ONG-urile nu pot influența deciziile politice, fie la nivel local, fie la nivel central, sau le poate influența doar în mică măsură, începe să pălească. Realitatea exprimă necesitatea guvernării participative, în care experiența acumulată de ONG-urile de mediu trebuie să fie folosită de autorități.

4.1 Recomandări ale societății civile

Organizațiile neguvernamentale de mediu prezente la întâlnirea din ianuarie 2005 (22 organizații) și-au formulat poziția asupra subcapitolelor programului, mai puțin asupra subcapitolului 2 (Evaluarea stării actuale a factorilor ecologici și fundamentarea unei strategii pe termen lung în domeniul mediului, al resurselor regenerabile și neregenerabile), considerând că există suficiente strategii și evaluări ale stării actuale a factorilor de mediu. Prea puțină atenție este însă acordată măsurilor efective de ameliorare a factorilor de mediu, precum și implementării strategiilor existente sau îmbunătățirii acestora.

Nici subcapitolul 7 (Elaborarea strategiilor de protejare a cetățenilor împotriva calamităților naturale, accidentelor ecologice și expunerii în zone cu risc ecologic) nu a fost discutat, deoarece se consideră importantă nu abordarea situațiilor de criză, ci acționarea conform principiului precauției și prevenției.

Organizațiile prezente la întâlnire s-au constituit, în funcție de expertiză, în grupuri de lucru, și au făcut amendamente și completări la program, acestea fiind prezentate mai jos. Organizațiile și-au exprimat și interesul de a participa la implementarea programului.

Sinaia - ianuarie. 2005

4.1.1 Subcapitolul 1⁶. Integrarea politicii de mediu în elaborarea și aplicarea politicilor sectoriale și regionale

a) Capitolul trebuie revizuit și îmbunătățit nu numai pe baza a ceea ce a fost bine în guvernările anterioare, ci și pe baza unor documente precum: al VI-lea Program de Acțiune pe Mediu al Uniunii Europene (decembrie 2002) și Raportul Kok asupra Strategiei de la Lisabona (noiembrie 2004). Acest raport cere ca strategia UE privitoare la dezvoltare durabilă să între într-o nouă fază, în care aspectele de mediu să fie integrate în toate politicile sectoriale. Lobby-ului industrial să nu i se mai permită să acționeze în direcția obținerii profitului cu orice preț.

Eforturi comune pentru creștere economică și locuri de muncă - un nou început pentru Strategia de la Lisabona

Comisia Europeană a prezentat la 2 februarie o strategie menită să revitalizeze așa-numita Agendă de la Lisabona - agendă de reformă economică a UE. Acțiunile propuse ar putea duce la creșterea PIB cu 3% până în 2010 și la crearea a peste 6 milioane de locuri de muncă. Caracterul urgent este evident - la cinci ani după lansare, Strategia de la Lisabona fiind departe de a genera rezultatele așteptate. Documentul prezentat la Consiliul European din 22-23 martie solicită statelor membre UE lansarea unui nou parteneriat pentru creșterea economică și crearea unor noi locuri de muncă .

Comisia a elaborat un program de acțiune concret, care se focalizează pe:

- Transformarea Europei într-o locație atractivă pentru investiții și muncă.
- Cunoaștere și inovație pentru dezvoltare.
- Crearea de locuri de muncă mai multe și mai bune.

Commission of the European Communities. 2005. Lisbon action plan incorporating eu Lisbon programme and recommendations for actions to member states for inclusion in their national Lisbon programmes. Spring European Council 2005.

http://europa.eu.int/growthandjobs/pdf/SEC2005_192_en.pdf

b) Este esențial ca actuala guvernare să continue promovarea protecției mediului, ca obiectiv cheie în toate sectoare. Politicile sectoriale și intersectoriale trebuie să aibă un mesaj foarte clar pentru a PROTEJA acum și reduce PRESIUNILE asupra mediului.

c) Sectoarele considerate prioritare nu includ sectorul de sănătate, turism, precum și de stimulare a carierelor de mediu pe piața muncii (green jobs).

d) Este necesară introducerea evaluării de mediu și formularea unor indicatori de măsurare efectivă a progreselor înregistrate în cazul strategiilor și politicilor existente. România trebuie să dovedească implementarea eficientă a evaluării strategice de mediu, până în 2007.

La fel de necesară este și o abordare extrem de pragmatică, care să permită măsurarea efectivă nu numai a progreselor, ci și a întârzierilor, eșecurilor strategiilor și politicilor existente. Programul trebuie să specifice măsuri concrete, măsurabile și cu finalitate în patru ani și pe mai departe.

f) Se simte o nevoie acută de respectare și operaționalizare a legislației de mediu. Chiar dacă eforturile guvernamentale de armonizare a legislației sunt de apreciat și nu suferim de un vid legislativ, în teritoriu se constată precaritatea pârgھیilor de aplicare a legislației și a corelării cu ceea ce România și-a asumat la Bruxelles.

Sectorul Industrial

- Promovarea politicii de achiziții publice "verzi" (green public procurement);
- Aplicarea standardelor comunitare de competitivitate și pe piața internă, atât pe baza legislației existente, cât și prin raportarea la realitatea din România.

Sectorul Energie

- Depășirea stadiului de proiecte pilot în domeniul eficienței energetice și utilizării energiilor regenerabile⁷;
- Atingerea unui compromis între utilizarea resurselor regenerabile și conservarea biodiversității (o situație de tipul "toată lumea câștigă": panouri solare amplasate pe clădiri, utilizarea energiei geotermale, etc.)⁸. Pe cât posibil, a nu se miza pe hidrocentrale mari, pe ferme de energie eoliană amplasate în cadrul culoarelor de migrație ale păsărilor, sau în zone cu valoare peisagistică;
- Problemele de investiții și politici în domeniu trebuie să fie supuse consultării publice. Trebuie evitate situațiile anterioare în care, la elaborarea Strategiei Energetice de către Ministerul Economiei și Comerțului, companiile interesate și ONG-urile nu au fost implicate;
- Este nevoie de sprijin guvernamental pentru proiectele de eficiență energetică și de utilizare a surselor regenerabile de energie.

⁷Directiva privind certificatele verzi pentru energia produsă din surse regenerabile va fi implementată curând

⁸Este foarte tentant să discutăm despre strategii de utilizare a surselor regenerabile de energie și să lăsăm la sfârșit ceea ce ține de o eficientizare a consumului energetic.

Sectorul Transport

- Trebuie să se insiste pe transportul durabil și dezvoltarea unui sistem rutier justificat economic, social și ecologic. Nu trebuie să se accepte doar implementarea proiectelor din cadrul Rețelei Trans-Europene sau materializarea intereselor electorale. Românii se grăbesc să își exprime părerea în legătură cu efectele benefice ale acestor proiecte asupra economiei românești, însă s-a ignorat faptul că alternativ drumurile europene, naționale și comunale pot fi reabilitate cu costuri mult mai mici și cu impact de mediu restrâns;
- Prevenirea izolației genetice prin ecotunele pentru autostrăzile în construcție. Deși implică adeseori costuri suplimentare mari, acestea și-au dovedit beneficiile în alte țări. Dacă acestea nu sunt făcute acum, nu se vor construi nici peste câteva decenii.
- Implicarea și consultarea ONG-urilor cu privire la politica de transport, proiecte naționale, regionale etc.

Fondul de Mediu

- Se solicită transparența monitorizării și evaluării investițiilor;
- Fondul de mediu trebuie destinat exclusiv proiectelor de mediu pe criterii stricte;
- Condițiile de eligibilitate și accesul real al ONG-urilor la aceste fonduri, inclusiv drept co-finanțare, trebuie reconsiderate;
- Se cere cooptarea ONG-urilor în evaluarea și monitorizarea proiectelor.

4.1.2 Subcapitol 3. Capacitate instituțională

Capacitatea instituțională privește Guvernul și ONG-urile de mediu, precum și relațiile dintre aceste structuri.

- Depolitizarea APM-urilor și Gărzii de Mediu;
- Angajarea personalului APM-urilor prin concurs, pe criterii de profesionalism, asigurându-se deplină transparență (promovarea valorilor);
- Responsabilizarea structurilor centrale, regionale și locale prin impunerea de sancțiuni;
- Instituționalizarea relațiilor cu agenții ecologici voluntari;
- Utilizarea transparentă a fondurilor de preaderare pentru proiecte ce corespund unor criterii stricte de mediu (ex. a nu se utiliza pentru dezvoltarea unor proiecte legate de Organisme Modificate Genetic, minerit etc.);
- Utilizarea Fondului de Mediu DOAR pentru proiecte de mediu și programe ale ONG-urilor (inclusiv accesul în justiție), și nu pentru subvenționarea industriei (precum retragerea mașinilor mai vechi de 12 ani);
- Reconsiderarea condițiilor de eligibilitate și normelor de aplicare ale Fondului de Mediu astfel încât și ONG-urile să aibă acces.

4.1.3 Subcapitolul 4. Factori de mediu

Apa

- Transpunerea corectă și imediată a Directivei Europene privind apele subterane (transpusă cu omisiuni);
- Internalizarea costurilor reale de mediu ale utilizării apei în procesele industriale și creșterea gradului de epurare (reciclare).

Organisme Modificate Genetic

- Inventarierea tuturor culturilor de OMG-uri și asigurarea transparenței totale a evidenței culturilor și producției;

Obs. Statisticile Ministerului Mediului nu exprimă realitatea. (ex: în județul Mureș există 100, nu 4 producători, rezultând mii de tone de OMG). Există un risc extrem de mare de infestare a recoltelor agricole cu OMG la nivel național și regional.

- Urmărirea circuitului OMG în fluxul de prelucrare a alimentelor; produsul finit, hrana, adesea nu este etichetat ca fiind de origine OMG, sau dacă animalele au fost hrănite pe bază de OMG;

- Crearea unei "bănci de semințe naturale" ca patrimoniu românesc nepatentabil;
- Sprijinirea agriculturii organice prin plăți compensatorii, cel puțin până în faza în care ele ajung să se dezvolte și să se impună pe piață;

Obs. Agricultură ecologică este o șansă de pătrundere pe piața UE. În plus, o dată cu integrarea în UE, implementarea Politicii Agricole Comune, de intensificare a agriculturii, va avea un impact puternic asupra biodiversității?

Schimbările climatice

- Îmbunătățirea eficienței energetice - reabilitarea termică a clădirilor;

Obs. Au fost dezvoltate numeroase planuri locale și strategii, însă rezultatele întârzie să apară.

- Încurajarea utilizării surselor regenerabile de energie fără afectarea biodiversității prin subvenții și deduceri ca parte a protecției sociale;
- Acțiuni de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră (excluse investițiile în sectorul nuclear).

4.1.4 Subcapitolul 5. Extinderea rețelei naționale de arii protejate

Probleme:

1. Inventarierea potențialelor situri Natura 2000 în România până în 2007: cine? cum? când?

Soluții:

- a) Cooptarea ONG-urilor în derularea eficientă și la timp a proiectului. Disponibilizarea unei linii guvernamentale de finanțare;
- b) Strategiile sectoriale să țină cont de valorile naturale de biodiversitate - elaborarea acestora să fie făcută cu participarea reprezentanților MMGA și a ONG-urilor;
- c) Întocmirea unui plan realist pentru îndeplinirea obligațiilor de implementare a Directivei Habitats și Păsări, cu estimarea costurilor;
- d) Elaborarea unor sisteme de compensare eficiente pentru proprietarii de terenuri ,viitoare situri Natura 2000.

⁹Există coduri de bune practici în agricultură elaborate de Banca Mondială

Probleme:

2. Administrarea defectuoasă a ariilor protejate.

Soluții:

- a) Subordonarea administrării ariilor protejate direct Ministerului Mediului, eliminând experiențe ca cea cu Romsilva;
- b) Finanțarea de la buget a rețelei naționale de arii protejate;
- c) Crearea unui precedent pozitiv în administrarea unei arii protejate, cu implicarea directă a ONG-urilor;
- d) Parcurile naționale și Rezervația Biosferei să fie considerate cu adevărat de interes național, ca urmare, obiectivele de management ale acestora să fie considerate prioritare față de orice alte obiective de dezvoltare.

Probleme:

3. Suprapunerea speciilor protejate din anexele pachetului legislativ de protecție a acestora cu cele din anexele legii vânătorii.

Soluții:

Revizuirea listelor cu speciile suprapuse (excluderea acestora din listele Legii Vânătorii).

Obs. Textul conține numeroase inadvertențe:

- Finalizarea cadastrului tuturor ariilor protejate și utilizarea acestor date în inventarierea siturilor Natura 2000 în România (siturile Natura 2000 trebuie să fie bazate pe date științifice, și nu pe existența ariilor protejate actuale);
- Pregătirea listei cu situri propuse să facă parte (proapse spre desemnare ca arii) din rețeaua Natura 2000, de interes comunitar, și desemnarea zonelor special protejate (ariilor speciale de conservare);
- Extinderea ariilor naturale declarate arii speciale de conservare și înființarea unor noi arii protejate pe ecosisteme în principalele zone biogeografice;
- Redimensionarea ecologică și economică a Deltei Dunării în scopul protecției pe termen lung a acestui ecosistem și dezvoltării economice și sociale în conformitate cu Convenția Internațională a Deltei Dunării (Convenția Dunării).

4.1.5 Subcapitolul 6. Întărirea parteneriatului transfrontalier și internațional

- Respectarea convențiilor existente;
- Accesul în justiție - dezvoltarea unor mecanisme de acționare în justiție;
- Disponibilitate la includerea ONG-urilor în consorții guvernamentale (protocol și responsabilități clare) pentru a utiliza fonduri europene (ex: concepere proiecte LIFE - mediu, co-finanțare guvernamentală);
- Utilizarea oportunităților oferite de programe precum INTERREG 3.

4.1.6 Subcapitolul 8. Întărirea parteneriatului cu ONG-urile

Premise ale dezvoltării parteneriatelor durabile (guvern - ONG):

- Accesul la informație;
- Transparența activităților guvernului și ONG-urilor;
- Egalitate partenerială;
- Colaborare și consens.

Etape ale dezvoltării parteneriatelor durabile:

- Informarea;
- Consultarea;
- Identificarea rolurilor;
- Stabilirea parteneriatului;
- Co-participarea la decizie;
- Încurajarea Parteneriatului Public - Privat (inclusiv social și civil).

Dezvoltarea instituțională se bazează pe:

- Întărirea capacității instituționale a structurilor partenoriale (guvern și ONG);
- Stabilirea unor structuri bine definite pentru comunicarea cu ONG-uri;
- Alocarea resurselor necesare (umane, financiare, informaționale);
- Linii de finanțare dedicate dezvoltării instituționale a ONG-urilor de mediu;
- Un proces transparent de alocare a fondurilor, cu implicarea reprezentanților ONG, pornind de la modele funcționale existente în UE.

4.1.7 Subcapitolul 9. Educație pentru dezvoltare durabilă

- Stabilirea grupului de lucru intersectorial (MMGA, Ministerul Educației, Ministerul Culturii, ONG) pentru elaborarea strategiei de informare, conștientizare și educație pentru dezvoltare durabilă;
- Elaborarea unei programe naționale de educație pentru dezvoltare durabilă aplicată în sistemul de învățământ (preșcolar-universitar);
- Campanii de informare și conștientizare cu privire la problemele de mediu;
- Instruirea reprezentanților autorităților și creșterea gradului de conștientizare al cetățenilor cu privire la participarea publică, corelarea domeniilor economic, ecologic și social în toate programele educaționale;
- Instruirea și creșterea gradului de conștientizare al sectorului de afaceri în spiritul dezvoltării durabile adaptată la situația locală (ecobusiness).

Note:

1. Rezultatele semnificative și experiența în domeniu a ONG-urilor nu este recunoscută de inspectoratul școlar, astfel încât rezultatele sunt izolate regional.
2. Green Pack, măsură ce a fost deja dezvoltată în Bulgaria, Polonia și Ungaria, poate fi un instrument testat pentru toți factorii educaționali, armonizându-ne astfel cu sistemul educațional din Europa.
3. Nu există specializarea de ecolog la nivel universitar.
4. Principalele institute de cercetare din țară nu mai sunt susținute, ci privatizate, iar domeniul lor de activitate este modificat complet (ex: Proed, Geotec, ICIM).

4.2 Alte rezoluții necesare:

Alte aspecte abordate de participanți la seminarul din ianuarie 2005 au fost:

- Înființarea Comisiei de Mediu în Parlamentul României;
- Organizarea unor întâlniri periodice între ONG-uri și reprezentanții Ministerului Mediului, participarea ONG-urilor în comisii de specialitate (profil);
- Problematika legată de proiectul minier Roșia Montană.

PER: "Este imposibil ca pe baza realităților, a studiilor academice și a opiniilor internaționale, să nu se spună un NU clar acestei investiții".

PSD: "Pentru evaluarea investiției, am propus o comisie a celor mai buni experți mineri români, o comisie de experți internaționali, și o comisie parlamentară".

ONG: Respectarea legii este imperios necesară. În prezent sunt încălcate deja:

- a. Art. 11 - Legea Minelor 85/2003;
- b. Art. 12 - Legea Fondului Funciar (republicată);
- c. Art. 11 - Ordin Reguli de Igienă;
- d. 860/863 - Ordin de procedură.

Academia Română, cel mai înalt For din România, se opune investiției Roșia Montană. Guvernarea trecută nu a luat seama de această poziție, iar actuala guvernare nu trebuie să repete această greșeală.

- Necesitatea accesului și sprijinului în justiție pentru cauzele de mediu;
- Instituirea sancțiunilor pentru personalul din domeniu (factorul decizional trebuie să se știe pasibil de pedeapsă pentru neasumarea responsabilității în actele pe care le inițiază);
- Participarea publică neviciată de ordinul politic;
- Respectarea legii și a esenței instituției studiului de impact ca atare, înlăturând orice tip de manipulare a comunității sau influențare a procesului;
- Asumarea responsabilității de către firmele ce elaborează studiile de impact;
- Finanțarea reimpăduririlor pe baza averilor confiscate de la cei care le-au defrișat, și nu pe baza fondurilor publice;
- Deciziile silvice luate pe baze ecologice, și nu economice;
- Studii pedologice asupra activităților industriale cu efect asupra solului.

În mod normal, clasa politică ar trebui să facă un efort de adaptare la condițiile pragmatice în care va trebui guvernată România: să-și elimine de pe agendă falsele probleme, jocurile subterane, retorica fără sens. Evident, aceasta depinde în primul rând de stilul de guvernare pe care îl vor impune președintele și noul executiv.

4.3 Propunerile provizorii de parteneriat ale factorilor politici

La finalul întâlnirii dintre factorii politici și ONG-urile de mediu, reprezentanții Alianței D.A. au emis o propunere constând în:

A. Cooptarea unui reprezentant al ONG-urilor de mediu în comisia din cadrul Ministerului Mediului de atestare a firmelor ce efectuează studii de impact.

- B. Colaborarea instituțională dintre APM și ONG-uri - studiile de impact nivelul 1, 2 (surse mari de poluare).
- C. Asigurarea cu prioritate de co-finanțări în consorțiu cu ONG-urile de mediu (cu stabilirea unei modalități de realizare a prioritizării în care să se evite preferențialitatea).
- D. Includerea în Subcapitolul 8 a Programului de Educație propus de reprezentanții ONG-urilor.

Până în prezent (martie 2005) nici una din aceste direcții de parteneriat nu a fost inițiată sau implementată.

Importanța participării ONG-urilor în comisii de specialitate, precum și organizarea unor întâlniri periodice între ONG-uri și reprezentanții Ministerul Mediului au fost sesizate și abordate de majoritatea noilor state membre UE (includerea în comisii privind fondurile de preaderare ISPA, fondurile structurale și de coeziune, formularea politicilor de aderare și postaderare, fondurile publice).¹⁰

Chiar la nivel înalt, Comisia Europeană implică și consultă în procesul decizional de mediu diverși actori sociali, începând cu ONG-urile, sectorul afaceri și industrie. Concret, Comisia Europeană organizează întâlniri bianuale cu ONG-urile pe probleme de mediu și aderare, sporind transparența și îmbunătățind relațiile cu sectorul civil¹¹. În concluzie, ONG-urile sunt recunoscute ca având un rol activ și constructiv, și sunt și susținute în acest sens.

4.4 Propuneri de parteneriat cu societatea civilă

Acest prim pas făcut de societatea civilă a avut ca obiectiv dezvoltarea punților de sprijin a ONG-urilor din România în exercitarea atribuțiilor ce derivă din statutul consultativ. Un alt obiectiv, la fel de important, este angrenarea societății civile în activitățile și politicile de mediu ale Ministerului Mediului, Agențiilor de Protecție a Mediului, Administrațiilor Locale, Consiliilor Locale.

ONG-urile trebuie să depășească situația de aspirante la dobândirea statutului consultativ și să devină deținătoare ale acestuia, în baza calificărilor cumulate, în structuri instituționalizate. Astfel, au fost formulate solicitări concrete de colaborare, care să conducă la un dialog constructiv între autorități și societatea civilă.

¹⁰Un exemplu de cooperare ar fi ariile protejate și în special cele la nivel național care nu pot funcționa fără specialiști iar silvicultorii sunt la fel de importanți ca și biologii și medicii veterinari, geologii și speologii, etnografi și sociologi etc., în funcție de specificul fiecărei zone.

¹¹DG Environment. Mai 2002. Extinderea UE și protecția mediului. Întrebări și răspunsuri

Solicitările concrete:

- A. Organizarea unor întâlniri periodice (trimestriale) între reprezentanții ministerului și ONG-uri;
- B. Realizarea unei baze de date cu ONG-urile din România pe domenii de expertiză, în vederea cooperărilor (creșterea reală a consultării sectorului non-profit de către autoritățile publice la luarea deciziilor);
- C. Implicarea reprezentanților ONG-urilor în comisiile de specialitate, în funcție de expertiză;
- D. Accesul ONG-urilor la finanțări din Fondul de Mediu, în baza unor programe și conform unor criterii de eligibilitate bine stabilite.

Seminarul "Partidele politice și societatea civilă - parteneriat în politica de mediu", Sinaia, 14 - 16 ianuarie 2005. TERRA Mileniul III

În Uniunea Europeană, transparența deciziilor de mediu este apriorică, iar publicul, și implicit ONG-urile, participă la procesul de luare a deciziilor cu impact asupra comunității. De altfel, noua directivă a Comisiei Europene privind accesul publicului la informațiile de mediu, sub incidența căreia va intra și România începând cu 2007, prevede extinderea posibilităților de participare publică asigurând dreptul publicului din UE - indiferent de rezidență - la informațiile de mediu.

Noua Directivă CE privind accesul publicului la informațiile de mediu

Directiva 2003/4/EC privind accesul public la informațiile de mediu prevede:

- Alinierea legislației comunitare la prevederile Convenției Aarhus;
- Impunerea unor obligații stricte, privind diseminarea activă a informației de mediu, de către autoritățile publice;
- Extinderea accesului publicului din UE la informațiile de mediu (indiferent de rezidență);
- Obligativitatea statelor membre de a implementa această directivă până la 14 februarie 2005.

Comunitatea Europeană a ratificat Convenția de la Aarhus la data de 17 februarie 2005.

Dacă transpunerea formală a acquis-ului comunitar a fost posibilă, lipsa acțiunilor, a participării și a resurselor financiare indică faptul că implementarea și respectarea legislației și politicii de mediu nu au mers mai departe de formalități.

5. CONCLUZII

Electoratul s-a dovedit în mare măsură neinformată în privința platformelor program ale partidelor, în mod special pe domenii mai puțin tangibile, ca protecția mediului sau protecția socială. Cetățenii nu știu cui să se adreseze pentru reclamarea sau soluționarea unor probleme de mediu depistate. De asemenea, nu au cunoștință de posibilitatea participării la luarea deciziei în probleme de mediu. Chiar și în baza Legii nr. 544/2001 sau a Legii nr. 86/2000, participarea publicului - inclusiv a ONG-urilor - la luarea deciziilor este viciată de interesele economice, iar accesul în justiție în problemele de mediu este constrâns, din cauza posibilităților materiale. Realitatea democrației și integrarea în UE demonstrează necesitatea guvernării participative, în care experiența acumulată de societatea civilă să fie folosită de autorități.

Vizibilitatea electorală a programelor de mediu a fost redusă, iar percepția asupra problemelor și responsabilităților implicate este fragmentată chiar și în București, unde informația se consideră a fi mult mai ușor de accesat prin Birourile de Consiliere a Cetățenilor, sau alte surse de informare și consiliere.

ONG-urile românești au demonstrat că sunt pregătite să-și asume rolul de intermediar între stat și cetățeni. Dar cât de pregătiți sunt factorii politici și autoritățile să le încredințeze acest rol în domeniul mediului?

Conform Monitorului Oficial al României nr. 14/10.01.2001, Ministerul Apelor și Protecției Mediului asigură formarea cadrului juridic și instituțional pentru facilitarea și stimularea dialogului între autorități, comunitatea științifică și societatea civilă, asupra politicilor, strategiilor și deciziilor, privind mediul și dezvoltarea economico-socială a țării (Hotărârea nr. 17/04.01.2001 privind organizarea și funcționarea Ministerului Apelor și Protecției Mediului; Hotărârea de Guvern nr. 408/2004 privind organizarea și funcționarea MMGA). A doua întrebare care se pune este dacă se asigură într-adevăr acest cadru prevăzut de lege.

Iar apoi, se respectă parteneriatul cu ONG-urile, propus de capitolul 9 al "programului România Curată", lansat în aprilie 2002 de către MAPM și încă afișat de MMGA?

Proiectul a arătat încă o dată că ne confruntăm cu o lipsă de interes/voință politică în ceea ce privește problemele de mediu, motiv pentru care legislația, strategiile și planurile de acțiune nu ajung la implementare.

Programul de Guvernare 2005 - 2008 include politica de mediu a programului de mediu al Alianței D.A. concepută încă din perioada electorală.

Politica și acțiunile de mediu după alegeri sunt coordonate chiar de către persoanele abilitate de partid, persoane pe care le-am contactat înainte de alegeri și le-am implicat în acțiunile proiectului "Cu cine votăm pentru un mediu curat?"; ne așteptăm deci la o deschidere mai mare a autorităților în domeniu față de sectorul civil.

***Alegerile au trecut,
dreptul constituțional la un mediu curat rămâne.***

"Statul recunoaște dreptul oricărei persoane la un **mediu înconjurător sănătos și echilibrat ecologic**. Statul asigură cadrul legislativ pentru exercitarea acestui drept. Persoanele fizice și juridice au îndatorirea de a proteja și ameliora mediul înconjurător." (**Articolul 35, Constituția României**)

**Rezumat al poziției oficiale a partidelor politice
- Dezbateri și masa rotundă -
(octombrie, respectiv noiembrie 2004) -
"CU CINE VOTĂM PENTRU UN MEDIU CURAT?"
TERRA Mileniul III**

Canalul Bistroe

AP: "Spunem un NU clar!"

Alianța D.A.: "Este un dezastru ecologic! De anul trecut s-au purtat discuții economice pe sectorul de guvern, ca să nu se ajungă la situația explozivă. Dacă nu vor lua măsuri pentru a se întocmi corect studii de impact și bilanț de mediu, vom ajunge la situații inimaginabile de poluare a mediului".

PER: "Suntem împotriva Roșiei Montană și vrem să se știe acest lucru".

PNȚCD: "Suntem împotriva acestui dezastru ecologic și am lansat moțiuni la Partidul Popular European".

PRM: "În octombrie 2004, PRM a cerut în Parlament sancțiuni internaționale împotriva Ucrainei".

URR: "Suntem împotrivă!"

Roșia Montană

AP: "Nu putem să ne pronunțăm aprioric, fără a avea datele specialiștilor. Trebuie să cuantificăm costurile economice și sociale".

Alianța D.A.: "Nu ne putem pronunța până nu se face un studiu de impact care să fie recunoscut internațional, din punct de vedere social și economic".

PER: "Noi suntem împotriva Roșiei Montană și vrem să se știe acest lucru. Deci nu e nimic ambiguu și nu mai stăm să așteptăm studiul de impact sau alte concluzii".

PNȚCD: "Suntem împotriva acestui dezastru ecologic și am lansat moțiuni la Partidul Popular European".

PRM: "La data de 10.12.2002 am depus moțiunea simplă Roșia Montană semnată de 71 de deputați".

URR: "Câtă vreme sunt respectate specificațiile tehnice și compania își asumă responsabilitatea, se poate merge mai departe cu implementarea proiectului".

Autostrada Brașov-Bors

AP: "DA din punct de vedere social și economic, însă NU din punct de vedere al mediului. Deci trebuie să găsim zona în care impactul asupra mediului să fie cât mai redus, și să găsim o soluție în urma studierii a cât mai multe alternative ce trebuie făcute publice".

Alianța D.A.: "Autostrada trebuie făcută, neimplicând probleme de mediu. Trebuie însă tras semnalul de alarmă pentru modul în care s-a făcut aceasta, fără licitație pe banii publici".

PER: "Există fel de fel de interese financiare, autostrada fiind un aranjament financiar care trebuie să satisfacă interese externe pentru rezolvarea unor probleme interne".

PRM: Poziție oficial neexprimată.

PNȚCD: "Este o necesitate, dar nu trebuie realizată la întâmplare, ci în urma unor studii de impact și eventual făcute pe baza unei consultanțe europene".

URR: "Orice autostradă reprezintă un impact pentru mediul înconjurător. Toată lumea știe despre neplăcerile traficului urban, totuși beneficiile reducerii timpilor de deplasare sunt mai importante".

Centrala nuclear-electrică Cernavodă

AP: "Deocamdată România este în situația în care, pentru a asigura o energie curată și ieftină, este bine ca grupul doi să intre în funcțiune".

Alianța D.A.: "Susținem acest proiect, care este o necesitate în România. Este nevoie de supraveghere continuă, de un sistem de prognoză a eventualelor concentrații depășite, pentru a se lua măsuri în timp util pentru populație".

PER: "Dacă doriți să interziceți energia atomică în România, întâi începeți cu Germania, Franța și așa mai departe. Câte centrale au aceștia și câte avem noi, care abia ne tragem sufletul".

PRM: "Poziție oficial neexprimată".

PNȚCD: "Nu se pune problema să nu construim unitatea doi. Alternativ însă pentru unitatea trei ne putem concentra asupra resurselor hidroenergetice; finalizarea centralelor hidroenergetice ar rezolva o serie de probleme în acest sector".

URR: "Avantajele energiei nucleare sunt demonstrate, faptul că există și potențiale pericole nu constituie un argument suficient pentru a le îngrădi".

NOTĂ:

Acest material este rezultatul transcrierii înregistrărilor discuțiilor și luărilor de poziție a reprezentanților de mediu ai partidelor, de la Dezbaterile Publice de la 21 octombrie 2004 și Masa Rotundă de la 18 noiembrie 2004 din cadrul proiectului "Cu cine votăm pentru un mediu curat?".

Concluziile seminarului
"Partidele Politice și Societatea Civilă - Parteneriat în Politica de Mediu"
14-16 ianuarie 2005

În cadrul seminarului "Partidele Politice și Societatea Civilă - Parteneriat în Politica de Mediu" desfășurat la Sinaia în perioada 14-16 ianuarie 2005 au fost dezbătute următoarele teme:

- Capitolul 18 de mediu, din cadrul programului de guvernare;
- Aportul partidelor politice la politica de mediu a României;
- Aportul societății civile la politica de mediu a României;
- Importanța comunicării și colaborării între toți factorii responsabili și interesați în domeniu.

Alianța D.A. a prezentat Capitolul 18 de Protecție a mediului - Programul de Guvernare. Iată pe scurt câteva din ideile subliniate:

- "Scopul Fondului de Mediu nu este de a acumula bani, ci finanțarea sau co-finanțarea proiectelor de mediu";
- Reunificarea Gărzii de Mediu cu APM-urile: "Ministerul Mediului a anunțat trecerea Gărzii de Mediu la APM-uri, din considerente practice și de infrastructură";
- "Aplicarea concretă a standardelor UE";
- Se cere luarea de măsuri referitor la managementul resurselor de apă și a reducerii gazelor cu efect de seră;
- Parteneriat cu ONG-urile de mediu.